

UZASADNIENIE

W związku z wejściem w życie dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/851 z dnia 30 maja 2018 r. zmieniającej dyrektywę 2008/98/WE w sprawie odpadów oraz dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/852 z dnia 30 maja 2018 r. zmieniającej dyrektywę 94/62/WE w sprawie opakowań i odpadów opakowaniowych dostosowania wymaga przede wszystkim ustawa z dnia 13 czerwca 2013 r. o gospodarce opakowaniami i odpadami opakowaniowymi (Dz. U. z 2020 r. poz. 1114). Natomiast w następstwie wprowadzonych zmian dostosowana zostanie także ustawa z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz. U. z 2021 r. poz. 888), ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2020 r. poz. 1219, z późn. zm.) oraz ustawa z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (Dz. U. z 2021 r. poz. 779 i 784, z późn. zm.).

Niniejszy projekt ustawy wprowadza do ustawy z dnia 13 czerwca 2013 r. o gospodarce opakowaniami i odpadami opakowaniowymi m.in. zmiany wynikające z art. 8 i 8a dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/851 z dnia 30 maja 2018 r. zmieniającej dyrektywę 2008/98/WE w sprawie odpadów.

W związku ze zmianą nazwy, obowiązków oraz wymagań dla dotychczasowych organizacji odzysku opakowań, postanowiono o zmianie nazwy na „organizacje odpowiedzialności producentów”. Odpowiednie zmiany zostały wprowadzone w art. 1, 8, 10, 17, 19, 23, 24, 32, 33, 34, 37, 45, 56 oraz w rozdziale 5 zmienianej ustawy.

W art. 6 ust. 3 pkt 1 dostosowano terminologię ustawy do zmiany polegającej na rezygnacji z poziomów odzysku innych niż recykling. W związku z wprowadzonymi zmianami przedsiębiorcy wprowadzający produkty w opakowaniach o masie do 1 mg rocznie będą mogli skorzystać z pomocy de minimis i zwolnić się m.in. z obowiązków osiągnięcia poziomów recyklingu i ponoszenia opłaty opakowaniowej.

Dodawany art. 6a określa warunki, w których wprowadzający produkty w opakowaniach nie musi wykonywać ustawowych obowiązków, jeżeli producent produktów w opakowaniach ustanowił w kraju swojego autoryzowanego przedstawiciela. W przypadku nieprzekazania odpowiednich informacji autoryzowanemu przedstawicielowi ustawowe obowiązki musi wykonać wprowadzający produkty w opakowaniach. Ponadto autoryzowany przedstawiciel będzie prowadził wykaz wprowadzających, którzy nie muszą wykonywać ustawowych obowiązków.

Obowiązek wprowadzenia do przepisów ustawy autoryzowanego przedstawiciela wynika z przepisu art. 8a ust. 5 dyrektywy 2008/98/WE w sprawie odpadów. W związku z powyższym odesłania do autoryzowanego przedstawiciela znalazły się w art. 8, 10, 21b i 45 zmienianej ustawy o gospodarce opakowaniami i odpadami opakowaniowymi oraz w art. 49, 50, 52, 53, 57, 60, 73 i 74 zmienianej ustawy o odpadach.

W art. 8 pkt 8b dodano nową definicję opakowania przeznaczonego dla gospodarstw domowych, co ma związek z podzieleniem strumienia opakowań na tzw. konsumenckie oraz pozostałe, czyli np. z handlu, dystrybucji czy przemysłu. Powyższy podział oznacza również oddzielne traktowanie tych strumieni w kontekście wykonywania ustawowych obowiązków (recykling, rozliczanie recyklingu, ewentualna opłata produktowa, sprawozdawczość). W związku z tym podziałem odpowiednie zmiany wprowadzono także w art. 17, 18, 20, 23, 24 oraz 34 zmienianej ustawy o gospodarce opakowaniami i odpadami opakowaniowymi oraz w art. 73 zmienianej ustawy o odpadach.

W art. 8 ust. 10a dodano definicję producenta, która związana jest z wprowadzeniem autoryzowanego przedstawiciela do zmienianej ustawy. Producentem będzie podmiot zagraniczny, którego produkty w opakowaniach w dowolny sposób są sprzedawane na terytorium kraju. Producent będzie mógł wyznaczyć autoryzowanego przedstawiciela w kraju, który w jego imieniu będzie realizował ustawowe obowiązki.

W art. 8 pkt 14 lit. b dodano wyłączenie dla detergentów do użytku domowego. W następstwie w pkt 14a dodano definicję detergentu do użytku domowego. Powyższe stanowi uwzględnienie postulatu branży wprowadzających detergenty o wyłączenie chemii gospodarczej z definicji środków niebezpiecznych. Wynikiem tej zmiany będzie rozliczanie opakowań po produktach wyłączonych z definicji w ramach zwykłych opakowań przeznaczonych dla gospodarstw domowych.

W art. 8 pkt 15c dodano definicję tworzywa sztucznego ulegającego biodegradacji, co jest bezpośrednio związane z wyłączeniem w art. 40a ust. 2, zgodnie z którym za torby na zakupy z tworzywa sztucznego ulegającego biodegradacji nie pobiera się opłaty recyklingowej. Odwołanie się w definicji do ogólnego pojęcia europejskich norm dotyczących opakowań wynika z faktu, że normy te jeszcze powstają (np. dotycząca kompostowania toreb z tworzyw sztucznych w warunkach domowych), a obecnie dostępna norma (PN:EN 13432) dotyczy przydatności do odzysku przez kompostowanie i biodegradację wszystkich rodzajów opakowań w warunkach przemysłowych, a nie wyłącznie tych z tworzyw sztucznych. Ponadto w art. 8 pkt 15b zaktualizowano definicję

tworzywa sztuczne do definicji zawartej w dyrektywie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/904 w sprawie zmniejszenia wpływu niektórych produktów z tworzyw sztucznych na środowisko. Powyższe zmiany stanowią uwzględnienie postulatów branży biodegradowalnych tworzyw sztucznych.

W art. 8 pkt 23 lit. c doprecyzowano zapis, który obecnie może być niewłaściwie interpretowany. Wskazano, że wprowadzającym produkty w opakowaniach jest przedsiębiorca prowadzący jednostkę lub jednostki handlowe o odpowiedniej powierzchni handlowej, który sprzedaje produkty wytworzone przez innego przedsiębiorcę, ale pakowane w tej jednostce.

W art. 10a wskazano termin, w którym wprowadzający produkty w opakowaniach, który uzyskał wpis do rejestru i nie zamierza wykonywać ustawowych obowiązków samodzielnie, ma obowiązek zawarcia umowy z organizacją odpowiedzialności producentów albo przystąpienia do porozumienia.

Obowiązki określone w art. 14a i 14b stanowią transpozycję dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/904 w sprawie zmniejszenia wpływu niektórych produktów z tworzyw sztucznych na środowisko. W art. 14a określono procentową zawartość tworzyw sztucznych pochodzących z recyklingu, którą będą musieli osiągnąć wprowadzający produkty w opakowaniach będących butelkami jednorazowego użytku z tworzyw sztucznych na napoje o pojemności do trzech litrów, włącznie z ich zakrętkami i wieczkami z tworzyw sztucznych. W pierwszej kolejności poziom zawartości na 2025 r. będzie dotyczył wyłącznie butelek PET, natomiast poziom zawartości na 2030 r. będzie dotyczył już butelek z jakiegokolwiek rodzaju tworzyw sztucznych, w tym PET. Określony został także sposób obliczania osiągniętego poziomu i jego potwierdzenia przez posiadanie odpowiednich dokumentów oraz wprowadzono upoważnienie do wydania rozporządzenia, w którym określone zostaną roczne poziomy w perspektywie do końca 2029 r. Ponadto dodano upoważnienie do wydania fakultatywnego rozporządzenia, w którym minister właściwy do spraw klimatu może określić inne rodzaje opakowań, do których będzie miał zastosowanie obowiązek uwzględnienia materiałów pochodzących z recyklingu.

Z kolei w art. 14b wprowadzono obowiązek zapewnienia przez wprowadzających produkty w opakowaniach będących pojemnikami na napoje, że ich pokrywki i wieczka z tworzyw sztucznych będą przymocowane do tych pojemników podczas etapu użytkowania produktu.

W art. 15 dodano ust. 1a i 1b, które zobowiązują wprowadzających produkty w opakowaniach do umieszczania na opakowaniach oznakowania wskazującego na sposób selektywnego zbierania odpadów. Ponadto oznakowanie będzie musiało być dostosowane dla osób niedowidzących i niewidomych.

W art. 17 wprowadzono zmiany w zakresie obowiązku gospodarowania odpadami opakowaniowymi, w tym recyklingu, nałożonego na wprowadzających produkty w opakowaniach do obrotu. W ramach nowego systemu rozszerzonej odpowiedzialności producenta zakłada się, że ustawowe obowiązki, w tym w zakresie recyklingu, będą realizowane za pośrednictwem organizacji odpowiedzialności producentów lub samodzielnie przez wprowadzających. W przypadku realizacji obowiązków za pośrednictwem organizacji odpowiedzialności producentów wprowadzający będzie musiał zawrzeć z nią umowę określającą m.in. terminy płatności i wysokość wynagrodzenia. Ponadto obowiązki w zakresie gospodarowania odpadami będą musiały być realizowane odrębnie w odniesieniu do opakowań przeznaczonych dla gospodarstw domowych oraz w odniesieniu do pozostałych opakowań.

W art. 18 wprowadzono jednoznaczne rozróżnienie na opakowania po środkach niebezpiecznych oraz opakowania po środkach niebezpiecznych będących środkami ochrony roślin. Obecny przepis może być mylący przez co część z producentów łącznie traktuje te dwa rodzaje opakowań. W ramach nowego systemu rozszerzonej odpowiedzialności producenta zakłada się, że ustawowe obowiązki, w tym w zakresie recyklingu, będą realizowane za pośrednictwem organizacji samorządu gospodarczego, o której mowa w art. 25 zmienianej ustawy (tzw. porozumienie) albo samodzielnie. Ponadto obowiązki w zakresie gospodarowania odpadami będą musiały być realizowane odrębnie w odniesieniu do opakowań przeznaczonych dla gospodarstw domowych oraz w odniesieniu do pozostałych opakowań.

W dodawanych art. 18a-18c wprowadzono przepisy dotyczące opłaty opakowaniowej, tzn. opłaty ponoszonej przez wprowadzających produkty w opakowaniach przeznaczonych dla gospodarstw domowych, która będzie przeznaczana na finansowanie zbierania i przetwarzania odpadów opakowaniowych w ramach gminnych systemów gospodarowania odpadami komunalnymi. Stawki opłaty, określone przez ministra właściwego do spraw klimatu, będą zróżnicowane m.in. ze względu na rodzaj opakowania, możliwość recyklingu, zawartość materiału pochodzącego z recyklingu po uwzględnieniu dochodów z ponownego użycia, sprzedaży materiałów z recyklingu oraz z nieodebranych kaucji. Ponadto stawki

zostaną określone na podstawie analizy przedstawionej przez dyrektora IOŚ-PIB. Opłata będzie wnoszona za pośrednictwem marszałków województw do Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (NFOŚiGW). Następnie na podstawie osiągniętych przez gminy wyników w zakresie recyklingu oraz ilości mieszkańców, środki, pochodzące z opłaty opakowaniowej, będą proporcjonalnie rozdysponowane przez NFOŚiGW. Opłata opakowaniowa będzie wnoszona przez producentów miesięcznie, a rozdysponowywana na rzecz gmin 15 dni po ich wpływie do NFOŚiGW (art. 401e ust. 3 ustawy – Prawo ochrony środowiska).

W nowym art. 18d wskazano, że minister właściwy do spraw klimatu będzie ustalał minimalne stawki wynagrodzenia w drodze obwieszczenia. Przy określaniu minimalnych stawek wynagrodzenia zostanie uwzględniony rodzaj opakowania, koszty gospodarowania odpadami i średnie koszty administracyjne prowadzenia działalności przez organizację odpowiedzialności producentów. Ponadto minister właściwy do spraw klimatu będzie mógł zróżnicować te stawki ze względu na kryteria przydatności do recyklingu, nadmiernego pakowania, zawartości materiału z recyklingu czy ze względu na rodzaje tworzyw sztucznych. Stawki zostaną określone na podstawie analizy przedstawionej przez dyrektora IOŚ-PIB.

W art. 19 przede wszystkim wprowadzono obowiązek prowadzenia publicznych kampanii edukacyjnych w odniesieniu do jednorazowych opakowań z tworzyw sztucznych, o których będzie mowa w załączniku nr 11 do ustawy z dnia 11 maja 2001 r. o obowiązkach przedsiębiorców w zakresie gospodarowania niektórymi odpadami oraz o opłacie produktowej (załącznik 11 znajduje się w projekcie tej ustawy). Powyższe przepisy stanowią częściową transpozycję art. 10 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/904 w sprawie zmniejszenia wpływu niektórych produktów z tworzyw sztucznych na środowisko. Ponadto w art. 19 wprowadzono drobne zmiany w odniesieniu do dotychczasowych publicznych kampanii edukacyjnych. Obowiązek ten będzie mógł być realizowany samodzielnie przez wprowadzającego (poprzez wykonanie kampanii edukacyjnych lub przekazanie środków marszałkowi województwa) albo za pośrednictwem organizacji samorządu gospodarczego. Ponadto w nowym ust. 7 dodano odesłanie do ustawy Ordynacja podatkowa i wskazano, że uprawnienia organów podatkowych przysługują marszałkowi województwa. Powyższe stanowi uwzględnienie zalecenia Najwyższej Izby Kontroli znajdującego się w informacji o wynikach kontroli pn. „Działania na rzecz ograniczenia powstawania odpadów z tworzyw sztucznych i ich skutecznego zagospodarowania w Polsce”.

W art. 20 wprowadzono rozróżnienie wykonywania ustawowych obowiązków w zakresie osiągnięcia poziomów recyklingu odpadów opakowaniowych na odpady opakowaniowe przeznaczone dla gospodarstw domowych oraz pozostałe opakowania. W związku z powyższym uchylono ust. 4 i 5, który określał dodatkowy obowiązek dla organizacji odzysku opakowań do uwzględnienia w osiąganych poziomach recyklingu masę odpadów opakowaniowych pochodzących z gospodarstw domowych.

W art. 21 uchylony został ust. 3 ze względu na art. 6 lit. g(i) oraz lit. i(i) w powiązaniu z lit. e(iv) dyrektywy 94/62/WE. W art. 6 lit g oraz i określa nowe cele w zakresie recyklingu do 2025 r. i 2030 r., z kolei lit. e określała wysokość dotychczasowych celów w zakresie recyklingu. W odniesieniu do opakowań z tworzyw sztucznych cele w zakresie recyklingu ograniczały się wyłącznie do materiału, który jest recyklowany z powrotem w tworzywo sztuczne. W nowych celach takie ograniczenie już nie występuje, w związku z czym uchylony został ust. 3 w brzmieniu: „Do osiągniętego poziomu recyklingu odpadów opakowaniowych z tworzywa sztucznego zalicza się wyłącznie recykling, w wyniku którego otrzymuje się produkt wykonany z tworzywa sztucznego”

Nowy art. 21a wprowadza obowiązek selektywnego zbierania odpadów opakowaniowych nakładany na wprowadzających produkty w butelkach PET na napoje o pojemności do 3l (wraz z ich zakrętkami i wieczkami). Zakłada się, że powyższym obowiązek będzie realizowany w ramach rozszerzonej odpowiedzialności producenta samodzielnie przez wprowadzających albo za pośrednictwem organizacji odpowiedzialności producentów. Jednocześnie pozostawia się dowolność w zakresie sposobu realizacji tego obowiązku. W związku z nowym obowiązkiem wprowadzone zostały zmiany w zakresie opłaty produktowej – art. 34 oraz dodany został załącznik nr 1a. Powyższe stanowi transpozycję obowiązku określonego w art. 9 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/904 w sprawie zmniejszenia wpływu niektórych produktów z tworzyw sztucznych na środowisko.

W nowym art. 21b wprowadzono autoryzowanego przedstawiciela, co wynika z art. 8a ust. 5 dyrektywy 2008/98/WE w sprawie odpadów. W powyższym przepisach określono sposób wyznaczenia autoryzowanego przedstawiciela oraz wymagania jakie musi spełniać.

Do art. 22, jako ust. 1a i 1b, przeniesiono ust. 1 i 2 z art. 23. Wskazane przepisy dotyczą ewidencji, o której mowa w art. 22 ust. 1, a nie dokumentu DPR, którego dotyczy art. 23. W związku z powyższym dotychczasowe umiejscowienie tych przepisów mogło budzić wątpliwości. Z kolei w ust. 1 do zakresu ewidencji dodano podział na opakowania

przeznaczone dla gospodarstw domowych oraz pozostałe opakowania, informacje o udziale materiałów pochodzących z recyklingu w opakowaniach, co jest związane z nowym obowiązkiem określonym w art. 14a, oraz o wysokości wnoszonej opłaty opakowaniowej. Ponadto dodano także ust. 1c precyzujący sposób szacowania masy opakowań przez marszałka województwa lub wojewódzkiego inspektora ochrony środowiska w przypadku braku ewidencji.

W art. 23 i 24 wprowadzono zmianę, zgodnie z którą dokumenty DPR i EDPR dotyczące odpadów opakowaniowych powstałych z opakowań przeznaczonych dla gospodarstw domowych zebranych wyłącznie poza gminnymi systemami gospodarowania odpadami komunalnymi oraz z pozostałych opakowań będą wydawane przez dyrektora IOŚ-PIB na wniosek przedsiębiorcy prowadzącego recykling, eksportującego lub dokonującego wewnątrzspółnotowej dostawy odpadów opakowaniowych w celu poddania ich recyklingowi. Wniosek ten będzie mógł zostać złożony w dowolnym momencie roku kalendarzowego, jednak nie później niż 30 dni od opływu roku, w którym odpady opakowaniowej zostały przekazane do recyklingu. Powyższe umożliwi ograniczenie ilości wniosków oraz ilości wystawianych dokumentów DPR i EDPR. Jednocześnie powyższy wniosek będzie poprzedzony wnioskiem do recyklera lub dokonującego wewnątrzspółnotowej dostawy odpadów opakowaniowych w celu poddania ich recyklingowi składanym przez organizację odpowiedzialności producentów, organizację samorządu gospodarczego albo wprowadzającego produkty w opakowaniach, który samodzielnie realizuje ustawowe obowiązki. Wniosek do recyklera będzie musiał zostać złożony nie później niż 7 od upływu kwartału, w którym odpady opakowaniowe zostały przekazane do recyklingu. Sposób wnioskowania i wydawania dokumentów DPR i EDPR określają nowe art. 33c i 33d. W przypadku recyklingu odpadów opakowaniowych powstałych z opakowań przeznaczonych dla gospodarstw domowych, które zostały zebrane w ramach gminnych systemów gospodarowania odpadami komunalnymi, recykler, eksportujący lub dokonujący wewnątrzspółnotowej dostawy będzie miał obowiązek przekazać niezbędne informacje na ten temat do dyrektora IOŚ-PIB w terminie 7 dni po każdym kwartale, w którym poddał odpady recyklingowi lub wywiózł je z kraju. Przekazane informacje będą służyły dyrektorowi IOŚ-PIB do przydzielania masy odpadów opakowaniowych poddanych recyklingowi na rzecz organizacji odpowiedzialności producentów i organizacji samorządu gospodarczego, zgodnie z mechanizmem określonym w art. 33b. Przydzielanie będzie się odbywało nieodpłatnie w związku z tym,

że wprowadzający poniosą opłatę opakowaniową, która będzie przeznaczana m.in. na wykonanie recyklingu odpadów powstałych z opakowań przeznaczonych dla gospodarstw domowych.

Podstawową zmianą w art. 25 jest wskazanie, że organizacje samorządu gospodarczego będą mogły zawrzeć porozumienie z ministrem właściwym do spraw klimatu, zamiast z marszałkiem województwa. Zmiana ma na celu ustanowienie jednakowych warunków zawierania porozumień, które obecnie zawierane są z różnymi marszałkami województw. Takie rozwiązanie wpłynie na ujednoczenie ich zasad działania, umożliwi porównywanie ich funkcjonowania oraz ułatwi nadzór nad nimi i ich kontrolę. Jednocześnie wskazano, że w porozumieniu określa się sposób finansowania realizacji porozumienia.

Projekt ustawy przewiduje w art. 25 ust. 10 zniesienie obowiązku rozliczania opłat produktowych w oparciu o podwójną stawkę opłaty produktowej w sytuacji, gdy porozumienie nie uzyska wymaganego poziomu recyklingu odpadów opakowaniowych. Jest to zrównanie sposobu obliczania opłaty produktowej dla przedsiębiorców rozliczających się samodzielnie i za pośrednictwem porozumienia. Obecnie rozliczający się samodzielnie obliczają opłatę produktową z zastosowaniem pojedynczej wysokości stawki opłaty pomimo, że rozliczając się samodzielnie czy za pośrednictwem porozumienia obowiązują takie same poziomy zagospodarowania odpadów opakowaniowych.

W rozdziale 5 wprowadzono przepisy dotyczące zadań i obowiązków organizacji odpowiedzialności producentów, w tym w zakresie pobierania i dysponowania środkami pochodzącymi z wynagrodzenia od wprowadzających. Organizacja będzie uzgadniała z wprowadzającymi produkty w opakowaniach stawki wynagrodzenia dla poszczególnych rodzajów opakowań, jednak na poziomie nie niższym niż stawki minimalne określone przez ministra właściwego do spraw klimatu. Środki pochodzące z wynagrodzenia będą przeznaczone na zbieranie i recykling odpadów opakowaniowych oraz na funkcjonowanie organizacji odpowiedzialności producentów. Niemniej w przypadku niewydatkowania środków na wymaganym poziomie powstanie obowiązek ich przekazania do NFOŚiGW. Jest to mechanizm zachęcający do maksymalnego inwestowania w działania związane z gospodarowaniem odpadami opakowaniowymi. Jednocześnie w przypadku osiągnięcia zysku przez organizację powstanie obowiązek przekazania 10% zysku po opodatkowaniu podatkiem dochodowym na rachunek NFOŚiGW. Ponadto prowadzenie działalności przez organizację odpowiedzialności producentów będzie wymagało uzyskania zezwolenia

wydawanego przez ministra właściwego do spraw klimatu w drodze decyzji oraz podniesiony został kapitał zakładowy organizacji z 2,5 mln zł do 5 mln zł.

W art. 31a-31h określono sposób wydawania zezwolenia przez ministra właściwego do spraw klimatu oraz przedłużania obowiązywania zezwolenia na prowadzenie działalności przez organizację odpowiedzialności producentów, zawartość wniosku i zezwolenia, termin obowiązywania zezwolenia, przypadki, w których minister właściwy do spraw klimatu odmawia wydania zezwolenia, cofa zezwolenie oraz, w których zezwolenie wygasa.

W nowym rozdziale 5a określono zadania dyrektora IOŚ-PIB wynikające ze zmienianej ustawy. Dyrektor IOŚ-PIB będzie m.in. zapewniał wsparcie analityczne dla ministra właściwego do spraw klimatu, weryfikował wnioski organizacji odpowiedzialności producentów, analizował zgłoszenia dotyczące samodzielnej realizacji obowiązków oraz propozycje zawarcia porozumień, sporządzał i udostępniał dokumenty DPR i EDPR, przydzielał masę odpadów poddanych recyklingowi wskazaną w informacjach otrzymanych od przedsiębiorców prowadzących recykling, eksportujących i dokonujących wewnątrzspółnotowej dostawy odpadów opakowaniowych (art. 33b) oraz sporządzał raport o funkcjonowaniu systemu.

Ponadto w nowych art. 33c i 33d określono sposób sporządzania i udostępniania dokumentów DPR i EDPR na wniosek przedsiębiorców prowadzących recykling, eksportujących i dokonujących wewnątrzspółnotowej dostawy odpadów opakowaniowych. Wnioski do dyrektora IOŚ-PIB będą musiały zawierać informacje zakresem zbliżone do informacji sporządzanych w ramach aktualnie wystawianych dokumentów DPR i EDPR. W powyższych przepisach znalazło się odesłanie do art. 24 ust. 6a, który nie znajduje się w projektowanych przepisach. Ust. 6a znajduje się natomiast w innym projekcie – ustawy o zmianie ustawy o odpadach oraz niektórych innych ustaw (UC43). Odesłanie do ust. 6a jest niezbędne w celu zachowania szczelności systemu wystawiania dokumentów EDPR. Ponadto w ramach tego mechanizmu wprowadzony został nowy środek – mający na celu „uszczelnienie” systemu poprzez uniemożliwienie wystawiania nierzetelnych dokumentów. Wystawienie dokumentów przez dyrektora IOŚ-PIB będzie musiało zostać poprzedzone kontrolą przedsiębiorcy wnioskującego, której zadaniem będzie potwierdzenie zgodności informacji znajdujących się we wniosku ze stanem faktycznym. Koszty przeprowadzenia kontroli będzie ponosił wnioskujący, z tym, że uwzględniono możliwość złożenia jednego zbiorczego wniosku o wystawienie wielu dokumentów w dowolnym okresie danego roku.

W art. 33e wskazano, że dyrektor IOŚ-PIB, w przypadku wątpliwości, będzie miał możliwość zlecenia kontroli wojewódzkiemu inspektorowi ochrony środowiska dotyczącej wiarygodności informacji przekazanej przez przedsiębiorców gospodarujących odpadami opakowaniowymi powstałymi z opakowań przeznaczonych dla gospodarstw domowych i zebranych w ramach gminnych systemów gospodarowania odpadami komunalnymi lub informacji dotyczących masy poddanych recyklingowi odpadów opakowaniowych, na którą nie został złożony wniosek o prowadzący do sporządzenia i udostępnienia dokumentów DPR lub EDPR.

Zgodnie z dodawanym art. 33f dyrektor IOŚ-PIB będzie sporządzał i przekazywał ministrowi właściwemu do spraw klimatu roczny raport o funkcjonowaniu systemu gospodarowania odpadami opakowaniowymi w poprzednim roku kalendarzowym.

W art. 33g wskazano możliwość wprowadzenia dokumentów DPR i EDPR do obrotu na giełdzie towarowej.

Rozdział 5b określa sposób samodzielnego wykonywania obowiązku określonego w art. 17 ust. 1, 18 ust. 1 lub 1a (gospodarowanie odpadami opakowaniowymi). Wprowadzający będzie mógł wykonywać obowiązek samodzielnie, odpadami które sam wytworzył, poprzez utworzenie i utrzymanie systemu zbierania i transportu odpadów opakowaniowych, a następnie ich przetwarzania. Ponadto wprowadzający zamierzający samodzielnie realizować ww. obowiązek zgłasza ten fakt ministrowi właściwemu do spraw klimatu, wraz z opisem planowanego systemu. W przypadku braku sprzeciwu ze strony ministra właściwego do spraw klimatu wprowadzający będzie mógł rozpocząć samodzielną realizację obowiązku.

Zgodnie z art. 34 opłata produktowa będzie ponoszona w związku z nieosiągnięciem poziomów zawartości materiałów z recyklingu, poziomów recyklingu oraz poziomów selektywnego zbierania odpadów opakowaniowych. W przypadku obowiązku gospodarowania odpadami opakowaniowymi opłata produktowa będzie obliczana odrębnie dla opakowań przeznaczonych dla gospodarstw domowych oraz odrębnie dla pozostałych opakowań. Ponadto zgodnie z ust. 2c opłata produktowa (wyłącznie w odniesieniu do poziomów recyklingu i zbierania) będzie po równo ponoszona przez organizację odpowiedzialności producentów oraz przez wprowadzających produkty w opakowaniach.

W art. 35 ust. 2 wprowadzono nowe wytyczne w upoważnieniu do wydania rozporządzenia określającego stawki opłaty produktowej.

W art. 40 usunięto Dziennik Ustaw dla ustawy Ordynacja podatkowa, ponieważ została ona wcześniej wymieniona w nowym art. 19 ust. 7.

W art. 40a ust. 2 dodano wyłączenie z obowiązku pobierania opłaty recyklingowej dla toreb na zakupy z tworzywa sztucznego ulegającego biodegradacji.

W art. 40ca zamieniono wyraz „ustala” na „określa” w odniesieniu do zaległości z tytułu opłaty recyklingowej, którą określa marszałek województwa. Zmiana związana jest ze zgłoszeniem rozbieżności w terminologii w zmienianej ustawie oraz np. w analogicznych przepisach ustawy z dnia 11 września 2015 r. o zużytym sprzęcie elektrycznym i elektronicznym (Dz. U. z 2020 r. poz. 1893) (art. 77 ust. 1). Tozsama zmiana została wprowadzona w art. 37 ust. 1 zmienianej ustawy w odniesieniu do opłaty produktowej.

Zmiany wprowadzone w art. 41 mają za zadanie uszczelnić system rozszerzonej odpowiedzialności producenta wobec wprowadzających produkty w opakowaniach poprzez sprzedaż internetową, w tym przez internetowe platformy sprzedaży.

Uchylenie art. 45a wynika ze zmiany brzmienia art. 74 ust. 1b w ustawie o odpadach, który ma wywołać ten sam efekt. Zmiana ma charakter porządkujący, kwestie związane ze sprawozdawczością znajdują się głównie w ustawie o odpadach.

Zmiany dotyczące audytów zewnętrznych w art. 46–51 wynikają z uwag zgłaszanych przez audytorów na podstawie doświadczeń nabytych podczas 3 lata funkcjonowania systemu audytów. Dodano także organizację odpowiedzialności producentów oraz przedsiębiorcę samodzielnie wykonującego obowiązek określony w art. 17 ust. 1 i art. 18 ust. 1 i 1a ustawy jako podmioty obowiązane do przeprowadzenia audytu zewnętrznego. Jednocześnie w związku z wprowadzeniem obowiązkowych kontroli przed wydaniem dokumentu DPR i EDPR, zniesiono dotychczasowy obowiązek przeprowadzenia rocznego audytu zewnętrznego przez przedsiębiorców wystawiających dokumenty DPR i EDPR. Ponadto wprowadzono przepis uniemożliwiający wybór tego samego audytora w dwóch kolejnych latach.

W art. 53 uchylone zostały ust. 4a–4c, które dotyczyły unieważniania dokumentów DPR i EDPR przez marszałka województwa. Wynika to z wprowadzenia obowiązkowych kontroli przed wydaniem dokumentu DPR i EDPR przez dyrektora IOŚ-PIB.

W art. 56–58 wprowadzono zmiany dotyczące sankcji, które wynikają z nowych rozwiązań zaproponowanych w zmienianej ustawie.

W załączniku nr 1 oprócz poziomów recyklingu na 2030 r. wyszczególniono także rodzaje odpadów opakowaniowych, które są wymienione w art. 18, są to opakowania

środków niebezpiecznych oraz opakowania środków niebezpiecznych będących środkami ochrony roślin. Ponadto w ostatniej pozycji zmieniono wyraz „pozostałych” na „inne” co ma związek z określeniem w ustawie jako pozostałe tych opakowań, które nie są opakowaniami przeznaczonymi dla gospodarstw domowych.

Nowy załącznik nr 1a określa docelowy poziom selektywnego zbierania odpadów opakowaniowych powstałych z butelek na napoje o pojemności do 3l, wraz z ich zakrętkami i wieczkami z tworzyw sztucznych.

Zmiany w załączniku nr 2 dotyczą wprowadzenia wzoru do obliczenia opłaty produktowej z tytułu nie zapewnienia poziomu zawartości materiałów pochodzących z recyklingu w opakowaniach oraz wzoru do obliczenia opłaty produktowej z tytułu nie wykonania obowiązku selektywnego zbierania odpadów opakowaniowych (butelek PET o pojemności do 3l). Ponadto we wzorach na obliczenie opłaty produktowej z tytułu nie zapewnienia poziomów recyklingu dodano nowe pozycje rodzajów opakowań analogicznie do zmian w załączniku nr 1.

Z kolej dodawany załącznik nr 4 określa sposób obliczania masy opakowań, która stanowi podstawę do przydzielenia masy odpadów opakowaniowych poddanych recyklingowi. Tę informację organizacje odpowiedzialności producentów oraz organizacje samorządu gospodarczego będą przekazywały dyrektorowi IOŚ-PIB.

Zmiany wprowadzone w ustawie z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach dotyczą środków otrzymywanych od NFOŚiGW pochodzących z opłaty opakowaniowej. Zgodnie ze zmianami w art. 6k oraz 9tb gminy będą musiały uwzględniać te środki przy określaniu stawek za gospodarowanie odpadami komunalnymi oraz przy sporządzaniu analizy stanu gospodarki odpadami komunalnymi.

W ustawie z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska:

- 1) w art. 400b dodano ust. 5c wskazujący, że NFOŚiGW jest operatorem wyodrębnionego rachunku bankowego, prowadzonego w celu gromadzenia i redystrybucji środków z tytułu opłaty opakowaniowej oraz dodatkowej opłaty opakowaniowej,
- 2) w art. 401 w ust. 7 dodano pkt 13c wskazujący, że przychodami NFOŚiGW są środki przekazane przez organizacje odpowiedzialności producentów (które nie zostaną wydatkowane przez te organizacje),
- 3) w art. 401c w ust. 9 pkt 3 wprowadzono doprecyzowanie, że środki zobowiązania wieloletniego „gospodarowanie odpadami” przeznaczają się wyłącznie na finansowanie administrowania bazy BDO,

4) dodano art. 401e w którym ustanowiono zasady gromadzenia i podziału środków z tytułu opłaty opakowaniowej oraz dodatkowej opłaty opakowaniowej przekazanych na wyodrębniony rachunek NFOŚiGW, określając że:

- 80% będzie przekazywane gminom i związkom międzygminnym na zadania związane z gospodarowaniem odpadami komunalnymi, 2% będzie przekazywane na realizację ustawowych zadań dyrektora IOŚ-PIB, a 18% będzie przekazywane przez NFOŚiGW na inwestycje związane z gospodarowaniem odpadami opakowaniowymi oraz sfinansowanie nowych etatów we WIOŚ oraz MKiŚ,
- podział środków przez NFOŚiGW dla poszczególnych gmin i związków międzygminnych będzie uzależniony od wyników gminy w zakresie gospodarowania odpadami opakowaniowymi tj. masy odpadów komunalnych przygotowanych do ponownego użycia i recyklingu na terenie poszczególnych gmin, a także liczby mieszkańców danej gminy, na podstawie przyjętych w ustawie współczynników.

W projekcie ustawy wprowadzono także następujące zmiany do ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach.

Dodano odesłania do wprowadzonego niniejszą nowelizacją pojęcia autoryzowanego przedstawiciela w art. 49, 50, 52, 53, 57, 60, 73 i 74.

Dostosowano terminologię w zakresie zmiany organizacji odzysku opakowań na organizację odpowiedzialności producentów w art. 52 i 74.

Nowy art. 51a wskazuje, że dyrektor IOŚ-PIB będzie dokonywał wpisu organizacji odpowiedzialności producentów oraz organizacji samorządu gospodarczego do rejestru z urzędu. Powyższe związane jest z mechanizmem udzielania zezwolenia na prowadzenie działalności przez organizację odpowiedzialności producentów oraz z zawieraniem porozumień z organizacjami samorządu gospodarczego przez ministra właściwego do spraw klimatu. Zmiany w art. 50 ust. 1 pkt 6, uchylenie ust. 6 oraz zmiany w art. 52 i 59 ust. 1 są następstwem dodania art. 51a.

Nowy art. 60a jest następstwem powierzenia dyrektorowi IOŚ-PIB obowiązku wpisywania do rejestru organizacji odpowiedzialności producentów i organizacja samorządu gospodarczego, o której mowa w art. 25 ust. 1 ustawy z dnia 13 czerwca 2013 r. o gospodarce opakowaniami i odpadami opakowaniowymi. Określa on procedurę wykreślenia tych podmiotów z rejestru przez dyrektora IOŚ-PIB.

W art. 73 wprowadzono nowe przepisy dotyczące sprawozdawczości wynikające ze zmian w ustawie o gospodarce opakowaniami i odpadami opakowaniowymi.

Wyszczególniono m.in. podział na opakowania przeznaczone dla gospodarstw domowych oraz pozostałe opakowania, liczbę rotacji opakowań wielokrotnego użytku, poziom zawartości materiałów pochodzących z recyklingu oraz poziom zbierania odpadów opakowaniowych. Z kolei w ust. 2 pkt 2a w zakresie sprawozdań dot. toreb na zakupy z tworzyw sztucznych dodano podział rocznego sprawozdania na kwartały. Powyższe ma związek z postulatami marszałków województw, co przyczyni się do ułatwienia weryfikacji sprawozdań oraz wysokości wpłaconej opłaty recyklingowej.

W art. 74 doprecyzowano zakres informacji przekazywanych w sprawozdaniach, które składają organizacje samorządu gospodarczego, o których mowa w art. 25 ustawy z dnia 13 czerwca 2013 r. o gospodarce opakowaniami i odpadami opakowaniowymi, w imieniu wprowadzających produkty w opakowaniach, dla których wykonują ustawowe obowiązki. Analogiczny zapis pojawił się w odniesieniu do organizacji odpowiedzialności producentów.

W art. 81 wykreślono przepisy dotyczące odpowiedzialności NFOŚiGW za utworzenie, wdrażanie i utrzymywanie bazy BDO, z uwagi na wprowadzone zmiany w Prawie ochrony środowiska wskazujące, że NFOŚiGW finansuje wyłącznie zadania związane z administrowaniem bazy BDO (zmiana w art. 401c ust. 9 pkt 3).

W art. 83 ust. 1 dodano Instytut Ochrony Środowiska – Państwowy Instytut Badawczy jako podmiot posiadający dostęp do BDO, co jest związane z licznymi, nowymi zadaniami dyrektora IOŚ-PIB.

Nowy rozdział VIa wprowadza zadania dyrektora IOŚ-PIB związane z gospodarowaniem opakowaniami i odpadami opakowaniowymi. W odróżnieniu od rozdziału dotyczącego dyrektora IOŚ-PIB w ustawie z dnia 13 czerwca 2013 r. o gospodarce opakowaniami i odpadami opakowaniowymi, ten rozdział skupia się na ogólnych zadaniach dyrektora IOŚ-PIB. Wśród tych ogólnych zadań znajduje się utrzymanie i rozwój BDO, przygotowanie raportów o funkcjonowaniu systemu gospodarowania odpadami i sprawozdań do Komisji Europejskiej. Przepisy dot. m.in. składu, powoływania i zadań organu doradczego ministra właściwego do spraw klimatu znajdują się w art. 84c-84e.

W art. 179 rozszerzono przepis sankcyjny związany z nowym art. 60a określającym wykreślenie z rejestru organizacji odpowiedzialności producentów i organizacji samorządu gospodarczego.

W art. 180a określono przepis sankcyjny związany z uprawnieniem dyrektora IOŚ-PIB do wzywania odpowiednich podmiotów do przekazania informacji, wyjaśnień lub dokumentów niezbędnych do wykonywania zadań przez dyrektora IOŚ-PIB.

W art. 5 określono termin zachowania mocy aktów wykonawczych wydanych na podstawie art. 25 ust. 4 i 35 ust. 2 ustawy zmienianej w art. 1.

W art. 6 wskazano, że do powstałych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy obowiązków w zakresie uzyskania wymaganych poziomów odzysku i recyklingu, w tym do obowiązków sprawozdawczych oraz do zobowiązań z tytułu opłaty produktowej należnej za okres do dnia 31 grudnia 2022 r., stosuje się przepisy obowiązujące w chwili powstania tych obowiązków, w tym zobowiązań z tytułu opłaty produktowej.

W art. 7 ustawy zmieniającej wprowadzono przepis przejściowy określający termin, do którego zachowują moc dotychczasowe porozumienia określone w ustawie z dnia 13 czerwca 2013 r. o gospodarce opakowaniami i odpadami opakowaniowymi.

W art. 8 określono termin, w którym minister właściwy do spraw klimatu ogłosi minimalne stawki wynagrodzenia dla poszczególnych rodzajów opakowań w roku wejścia w życie ustawy.

W art. 9 określono możliwość wprowadzania do obrotu produktów w opakowaniach nieposiadających wymaganego oznakowania, jeżeli zostały wyprodukowane przed dniem wejścia w życie ustawy.

W art. 10 ustawy zmieniającej wprowadzono przepis przejściowy określający termin na dostosowanie się istniejących organizacji odzysku opakowań do wymagań określonych w ustawie zmienianej w art. 1.

W art. 11 określono termin dla wprowadzających produkty w opakowaniach do obrotu samodzielnie wykonujących ustawowe obowiązki na dostosowanie się do wymagań ustawy zmienianej w art. 1.

W art. 12 wskazano, że w przypadku pierwszego ustalenia stawek opłaty opakowaniowej oraz minimalnych stawek wynagrodzenia przez ministra właściwego do spraw klimatu nie są one opiniowane przez organ doradczy.

W art. 13 określono, że w sprawach wszczętych i niezakończonych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy stosuje się przepisy nowe z uwzględnieniem art. 189c Kodeksu postępowania administracyjnego.

W art. 14 wskazano sposób finansowania systemu, w tym dyrektora IOŚ-PIB, przez Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej do czasu otrzymania pierwszych wpływów z tytułu opłaty opakowaniowej.

Artykuł 15 określa obowiązek dla marszałków województw do przekazania informacji o planowanych środkach, które zostaną przekazane do NFOŚiGW w ramach opłaty

opakowaniowej. Powyższe pozwoli zaplanować Funduszowi jakie środki będzie musiał przeznaczyć w pierwszym etapie funkcjonowania systemu.

W przepisach art. 50 ust. 1a ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych został określony obowiązek umieszczenia w przepisach przejściowych maksymalnych limitów wydatków dla (reguły wydatkowej) w stosunku do projektów ustaw przyjmowanych przez Radę Ministrów, w odniesieniu do budżetu państwa, jednostek samorządu terytorialnego oraz pozostałych jednostek sektora finansów publicznych.

Zawarta w art. 16 reguła wydatkowa, obejmująca lata budżetowe 2023–2032 musi zostać ustanowiona dla NFOŚiGW z uwagi na powierzenie NFOŚiGW zadań operatora wyodrębnionego rachunku bankowego dla środków pochodzących z opłaty opakowaniowej i podwyższonej opłaty opakowaniowej. Na mocy projektowanych przepisów art. 401e ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska NFOŚiGW będzie odpowiedzialny za gromadzenie i redystrybucję wszystkich środków zgromadzonych na wyodrębnionym rachunku bankowym, a także za rozliczanie tych środków (wyrównywanie różnicy) oraz pokrywanie brakujących kwot na rachunku. Dlatego maksymalne kwoty wydatków dla NFOŚiGW wskazane w art. 16 projektu dotyczą wszystkich wydatków operatora, w tym również planowanych do poniesienia w 2023 r. (z innych środków własnych NFOŚiGW) wydatków NFOŚiGW związanych z pokryciem brakującej kwoty środków na rachunku operatora.

Określanie maksymalnych limitów wydatków dla gmin nie jest konieczne, gdyż takie limity odnosiłyby się do budżetów wszystkich jednostek samorządu terytorialnego, a ponadto byłyby częścią maksymalnego limitu NFOŚiGW i określonego w ustawie stałego procentowego udziału środków dla gmin, mieszczącego się w ramach wydatków operatora. Należy ponadto zwrócić uwagę, że wskazywanie gminom konkretnego organu monitorującego byłoby niemożliwe, ze względu na konstytucyjne zasady funkcjonowania samorządu terytorialnego, co powodowałoby niewykonalność takiego przepisu. Z tego powodu w ustawie nie zostały również ustanowione limity wydatków dla marszałków województw, odnoszących się do 1% kwot wpływów podlegających przekazaniu na wyodrębniony rachunek bankowy operatora.

Zadania marszałków województw, NFOŚiGW oraz dyrektora IOŚ-PIB, które zostały określone w projektowanej ustawie, będą finansowane ze środków pochodzących z opłaty opakowaniowej oraz dodatkowej opłaty opakowaniowej. Jednocześnie projektowana ustawa

nie przewiduje wydatków po stronie budżetu państwa w roku 2023 oraz w kolejnych latach budżetowych.

Projekt ustawy nie wymaga przedstawienia właściwym instytucjom i organom Unii Europejskiej lub Europejskiemu Bankowi Centralnemu.

Stosownie do art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. z 2017 r. poz. 248) projekt ustawy zostanie zamieszczony w Biuletynie Informacji Publicznej, na stronie podmiotowej Rządowego Centrum Legislacji, w serwisie Rządowy Proces Legislacyjny.

Planuje się wejście w życie przepisów ustawy nowelizującej z dniem 1 stycznia 2023 r.

Projekt ustawy będzie notyfikowany Komisji Europejskiej.

Projekt nie zawiera przepisów technicznych w rozumieniu rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. poz. 2039, z późn. zm.) i nie podlega notyfikacji technicznej Komisji Europejskiej.

Projekt jest zgodny z prawem Unii Europejskiej.